

การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
โรงเรียนบ้านกอก อำเภอสรีธาทู จังหวัดอุดรธานี

PERSONNEL DEVELOPMENT IN EXPERIENCE ARRANGEMENT FOR EARLY
CHILDHOOD STUDENT IN BANGKOK SCHOOL, SRITHAT DISTRICT,
UDON THANIPROVINCE

สุดารัตน์ ศรีอุดม* ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์**

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านกอก อำเภอสรีธาทู จังหวัดอุดรธานี ให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยและจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิด Kemmis,S.และR.McTaggart ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผนขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกตผล และขั้นสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีจำนวน 3 คนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ 1) แบบทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบสังเกต 4) แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศพบว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จำนวน 30 ข้อก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.67 และหลังได้รับความรู้จากการนิเทศส่งผลให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามี่คะแนนเพิ่มขึ้นคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 28.67 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และผลต่างคะแนนก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการมีคะแนนสูงขึ้นเท่ากับ 14.00 ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนพบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุดและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ตามองค์ประกอบ คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมากและมากที่สุดผลการสังเกตการจัดประสบการณ์ของครูโดยใช้แบบสังเกตการสอนของครู กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามี่คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.33 ปฏิบัติได้ในระดับมาก หลังจากได้รับการแก้ไขแนะนำ ปรับปรุงจากการนิเทศ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 3 คน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์มากขึ้นและเกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยช่วยจัดปัญหาเรื่องการประหม่าและวิตกกังวลลงได้

คำสำคัญ : การพัฒนาบุคลากรปฐมวัย

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

** อาจารย์ประจำ, คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ABSTRACT

The objectives of this study were to develop the teachers in experience arrangement for early childhood students in Bangkok school, Srithat district, Udon Thani province. The research participants were able to do the lesson plans experience arrangement for early childhood students and conduct learning process for early childhood students. Action research was a methodology by using the concept of Kemmis, S. and R. McTaggart, which consisted of four steps : planning, action, observation and reflection. The three teachers were the co-researchers. The instruments were 1) the before-after test workshops 2) interview form 3) observation form 4) the evaluation lesson plans experience arrangement, with the reliability was at 0.96 . The quantitative data were analyzed by percentage, mean and standard deviation. The study revealed as follows:

The development result in phase 1 used workshops and internal supervisions. showed that the Action research achievement test before the workshop was average rating 14.67. On knowledge gained from the workshop average rating was 28.67 total of 30. The difference between the scores before and after the workshop, the workshop had increased 14.00. The development result in phase 2 used of Peer coaching. showed that lesson plans experience arrangement for early childhood student, was average rating 4.67 perform highest level. And the lesson plans experience arrangement for early childhood student were full element arrangement for early childhood students. The purpose of learning content learning process, learning. Assessment and evaluation was at a high level. Observing the experiences of teachers using teacher observation in phase 2, was average rating 4.33 that was the highest level. After being introduced to improve the supervision of the instructor. The students had a deep understanding more about the activities experiences arrangement, and had the confidence in experience arrangement for early childhood students to get rid off the shyness and anxiety

Keyword : The Early Childhood Development.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตของเด็กให้พัฒนาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เด็กปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นแห่งชีวิตการเรียนรู้เป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีคุณค่าในการพัฒนาประเทศ ซึ่งการพัฒนาในวัยเด็กจะเป็นพื้นฐานอันมั่นคงต่อไปในอนาคตเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานที่สำคัญของชีวิต ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา บุคลิกภาพรวมทั้งคุณธรรมและจริยธรรมถ้าเด็กได้

รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัยได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งได้รับการปลูกฝังให้รู้จักคิดรู้จักทำกล้าแสดงออก และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองได้อันจะเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมต่อไปในอนาคต ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ระบุว่าเด็กปฐมวัยอายุ 0-6 ปีถือว่าเป็นช่วงโอกาสทองของการเรียนรู้ที่เด็กพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้มากที่สุดเรียนรู้ได้ดีด้วยการกระทำสอดคล้องกับ เยาวพา เตชะคุปต์ (2542) ได้ให้แนวคิดไว้

ว่าการจัดการศึกษาควรเริ่มต้นในช่วงปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญมากในการวางรากฐานบุคลิกภาพมนุษย์ในยุคปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยเป็นบุคคลที่มีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาของประเทศในอดีตที่ผ่านมาและปัจจุบัน ทุกประเทศที่พัฒนาแล้วได้ให้ความสำคัญกับครูโดยถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการสร้างอนาคตของชาติ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงหมวด 7 มาตรา 52 กำหนดให้กระทรวง ศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานงานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งเป็นการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างพอเพียงที่ผ่านมา กระทรวง ศึกษาธิการได้มุ่งมั่นพัฒนาครูในหลากหลายรูปแบบเพื่อต้องการให้ครูมีศักยภาพในการสอนจึงได้มีการส่งเสริมการพัฒนาครู เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการ การฝึกอบรม การทัศนศึกษาดูงาน และการนิเทศ แต่ส่วนใหญ่แล้ว หลังจากการพัฒนาครูไปแล้วยังประสบปัญหาในเรื่องของครูเมื่อได้รับการฝึกอบรมไปแล้วไม่นำไปปฏิบัติครูมองไม่เห็นความสำคัญจึงไม่นำไปใช้ ครูไม่เข้าใจกระบวนการที่จะนำลงสู่การปฏิบัติครูไม่นำผลที่ได้จากการฝึกอบรมพัฒนาลงไปสู่นักเรียนอย่างจริงจังและขาดงบประมาณสนับสนุน จึงทำให้ครูไม่ปฏิบัติตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงหมวด 7 มาตรา 52 ที่ต้องการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูงสภาพการดำเนิน

งานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของโรงเรียนบ้านกอก อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ในด้านการนำไปสู่การปฏิบัติจริงยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากครูผู้สอนปฐมวัยไม่ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู สาเหตุคือไม่ได้จบการศึกษาปฐมวัยโดยตรง ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในทักษะการจัดการ ที่จำเป็น เช่น การวางแผนการจัดประสบการณ์ที่สำคัญให้กับเด็ก และการเตรียมตัวสอน และผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านกอก อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีพัฒนาการทุกด้านอยู่ในระดับดี โดยมีพัฒนาการด้านสังคมสูงสุด ร้อยละ 88.00 รองลงมาคือ พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ร้อยละ 83.86 พัฒนาการด้านร่างกาย ร้อยละ 71.67 และพัฒนาการด้านสติปัญญาต่ำสุด ร้อยละ 59.71 เมื่อพิจารณาตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ในภาพรวมเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีพัฒนาการอยู่ในระดับดีทุกมาตรฐานโดยมาตรฐานที่ 6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัยสูงสุด รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 5 ซินชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย และมาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย ส่วนมาตรฐานที่ต่ำสุด คือมาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้ อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ จากข้อมูลที่แสดงว่ามีเด็กปฐมวัย ร้อยละ 88.00, 83.86, 71.67 และ 59.71 มีพัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ พัฒนาการด้านร่างกายและพัฒนาการด้านสติปัญญาโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ตามลำดับค่าร้อยละของพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน มีความแตกต่างกันค่อนข้างมากแสดงให้เห็นว่าครูปฐมวัยไม่ได้ จัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กปฐมวัยเป็นองค์รวมอย่างแท้จริง จึงควรมีการดำเนินการต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านสติปัญญา เพื่อช่วยให้ครูปฐมวัยเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับการส่งเสริม

พัฒนาการโดยองค์รวมในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาดังตามศักยภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

จากเหตุผลดังกล่าวและจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ชัดว่าการจัดประสบการณ์ในระดับการศึกษาปฐมวัยนั้น มีความสำคัญไม่แพ้กับการจัดการศึกษาในระดับอื่น ๆ ในการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพตามแนวทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษากำหนดผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจจะพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านกอก อำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยปฐมวัยได้โดยกลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนาประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ซึ่งวิธีการดำเนินการศึกษาใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis, S. และ R. McTaggart (1988) มี 4 ขั้นตอนคือขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติขั้นการสังเกตและขั้นการสะท้อนผล โดยจะดำเนินการพัฒนาเป็น 2 รอบผลการพัฒนาในครั้งนี้จะทำให้บุคลากรของโรงเรียนบ้านกอก อำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนและสามารถจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้ครบทุกขั้นตอนใช้เวลาได้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมและตรงกับความสนใจของเด็กปฐมวัยสามารถวัดผลและประเมินผลได้ตามสภาพจริง

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อพัฒนาครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านกอกอำเภอสรีราชาจังหวัดอุดรธานี มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านกอกอำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี

2.2 เพื่อพัฒนาครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านกอกอำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานีสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้

2.3 เพื่อพัฒนาครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านกอกอำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี สามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 6 กิจกรรมหลักได้

3. ขอบเขตของการศึกษา

3.1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ากลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3.1.1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (Research Participants) จำนวน 3 คนประกอบด้วย

ผู้ศึกษาค้นคว้าซึ่งเป็นครูวิชาการโรงเรียนบ้านกอก อำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี จำนวน 1 คน

ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 1 คน

ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 1 คน

3.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม (Key Informants) จำนวน 5 คนประกอบด้วย

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกอก อำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี จำนวน 1 คน

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 1 คน

ครูชำนาญการพิเศษด้านปฐมวัยจำนวน 1 คน จำนวน 1 คน

ครูวิชาการโรงเรียนบ้านกอก อำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี จำนวน 2 คน

3.2 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

3.2.1 กรอบเนื้อหา

พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

พัฒนาครูให้มีความสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

พัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยประกอบด้วย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะกิจกรรมสร้างสรรค์กิจกรรมกลาง

แจ้งกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรีกิจกรรมเกม การศึกษา

3.2.2 กรอบกลยุทธ์ในการพัฒนาประกอบด้วย

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาครูให้สามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เขียนแผนการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้

การนิเทศ ซึ่งเป็นกิจกรรมการติดตามให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่ครูในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเขียนแผนการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การทำงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมงานทำให้ครูได้มีโอกาสทดลองสอนและแก้ปัญหาพร้อมกันลดความหวาดกลัวและอคติที่มีต่อการนิเทศแบบเดิม

4. วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้รูปแบบ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Principle) มุ่งศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านกอก อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กระบวนการ PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis, S. และ R. McTaggart (ประวัติ เอราวรรณ, 2545)อ้างอิงมาจาก Kemmis, S. and R. McTaggart, 1988) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือขั้นวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติ (Action) ขั้นสังเกต (Observation) ขั้นสะท้อนผล (Reflection)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านกอก อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานีใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

5.1 ประเภทเครื่องมือ

แบบทดสอบก่อน - หลังการประชุมจำนวน

1 ฉบับ

แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ฉบับ

แบบสังเกตจำนวน 2 ฉบับ

แบบประเมินการจัดทำแผนการจัด

ประสบการณ์จำนวน 1 ฉบับ

5.2 ลักษณะของเครื่องมือ

แบบทดสอบ

แบบสัมภาษณ์

แบบประเมิน

แบบสังเกต

6. สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

7. สรุปผล

โดยสรุปการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศและการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปรากฏดังนี้

ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบประเมินการเขียนแผน การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในวงรอบที่ 2 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด และจากการสังเกตผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ได้ตามองค์ประกอบของการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย คือจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมากและมากที่สุดผลการสังเกตการสอนของครู

โดยใช้แบบสังเกตการสอนของครูในวงรอบที่ 2 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ปฏิบัติได้ในระดับมาก จากการสังเกต ผู้ร่วมศึกษา หลังจากได้รับการแก้ไข แนะนำ ปรับปรุงจากการนิเทศ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 3 คนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์มากขึ้น ทำให้เกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมช่วยให้จัดปัญหาเรื่องประหม่าและวิตกกังวล

8. อภิปรายผล

การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านกอก อำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานีโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคือการประชุมเชิงปฏิบัติการการนิเทศและการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เมื่อครบ 2 วงรอบแล้วทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 การจัดกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรมในชั้นเรียนได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิภพ ธรรมประชา (2550) ได้ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลธัญญาอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่าก่อนการดำเนินการพัฒนาพบว่า กลุ่มเป้าหมาย 5 คน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอนุปริญญาไม่เคยได้รับการฝึกอบรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 จึงทำให้ครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจและไม่สามารถจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยได้กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศซึ่งดำเนินการเป็น 2 วงรอบจากการพัฒนาในวงรอบที่ 1 พบว่า กลุ่มเป้าหมายจำนวน 4 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยตามกรอบการจัดกิจกรรม 6 กิจกรรมได้แต่ยังขาดความมั่นใจและวิตกกังวลส่วนอีก 1 คน ยังจัดประสบการณ์ในกิจกรรมเกมการศึกษายังไม่เป็นที่พอใจผู้ศึกษาค้นคว้าจึง

ได้พัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่า กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นุชจิราภรณ์ กำจัด (2552) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 - 2 ผลการวิจัย พบว่าการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 - 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ และพัฒนาการด้านสติปัญญาตามลำดับปัญหาการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 - 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ พัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจตามลำดับครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่สำเร็จวิชาเอกต่างกัน ประสบการณ์การทำงานต่างกัน และปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและเกี่ยวกับปัญหาการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 - 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมเดช สาวันดี (2553) ได้ศึกษาการนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้นแบบสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า มีการจัดทำหลักสูตรโดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าหมายโดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัวสภาพแวดล้อมความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นรวมทั้งด้านการจัดครูและบุคลากรทางการศึกษาพบว่าการจัดครูที่มีคุณวุฒิตรงวิชาเอกหรือมีประสบการณ์จัดประสบการณ์ด้านปฐมวัยโดยตรงและบางสถานศึกษามีพี่เลี้ยงหรือแม่บ้านดูแลช่วยเหลือ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีการกำหนดแนวการจัดประสบการณ์และรูปแบบการจัดกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน มีการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีอย่างหลากหลาย กำหนดเป็นตารางกิจกรรมประจำวันด้านการจัดระบบงานบริหารการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นด้วยกับการบริหารงานบุคคลมากที่สุดการบริหารทั่วไป เห็นด้วยต่ำสุดด้านการจัดชั้นเรียนผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยทุกประเด็นด้านการจัดทำหลักสูตรผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยมากที่สุด ในประเด็นโครงสร้างหลักสูตรและเห็นด้วยต่ำที่สุดในประเด็นสื่อและแหล่งเรียนรู้และการบริหารจัดการ หลักสูตรด้านจัดครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยมากที่สุดในประเด็นตรงวุฒิ/วิชาเอกและเห็นด้วยต่ำที่สุดในประเด็นบทบาทของชุมชนและด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยทุกประเด็นสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรุณรัตน์ อรัญชัย (2554) ได้ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยโรงเรียนเทศบาลบ้านโนนชัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา ซึ่งได้ดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ การดำเนินการพัฒนา ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรมได้ แต่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะกลุ่มเป้าหมาย 4 คน ยังขาดความมั่นใจในการจัดประสบการณ์ขาดความชำนาญในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามกิจกรรมประจำวัน ทั้ง 6 กิจกรรมได้ และกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าอีก 1 คน ยังขาดเทคนิคการใช้เพลง คำคล้องจองประกอบในการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา จึงได้ดำเนินการพัฒนา ในวงรอบที่ 2 โดยการนิเทศเพื่อนช่วยเพื่อนซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ให้การช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขและเทคนิคการจัดกิจกรรมเกมการ

ศึกษาจนกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยทั้ง 6 กิจกรรมในชั้นได้

จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านกอก อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ให้มีผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้วนั้น สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1) จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ประชุมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาตนเองจึงได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้ และเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญในเรื่องการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมาอบรมให้ความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะการจัดประสบการณ์ให้แก่กลุ่ม ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและสามารถเตรียมการสอน โดยเขียนแผนการจัดประสบการณ์ได้ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่พนัส หันนาคินทร์ (2539) กล่าวว่าเป็นการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาทางภาคปฏิบัติในระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ในงานนั้นมาแล้ว และมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาร่วมกันประโยชน์ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ คือผลของงานจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันทีที่ครูเองก็ได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทำสิ่งใหม่สำหรับตนเองได้ก่อให้เกิดกำลังใจในอันที่จะทำงานให้ก้าวหน้าต่อไปดังนั้น ลักษณะการประชุม เชิงปฏิบัติการจึงเป็นการประชุมที่มีการลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหาหรือมีการปฏิบัติจริงระหว่างผู้มีประสบการณ์ในงานนั้นมาแล้วอาจมีวิทยากรมาให้ความรู้เป็นพื้นฐานที่ตรงกันก่อนลงมือกระทำหรือปฏิบัติงานทั้งนี้โดยเน้นให้ผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการกลับไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการทำงานของตนการประชุมเชิงปฏิบัติการจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยและสอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ สุธีระปะवालพฤกษ์ (2541) กล่าวว่าลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการแบ่งเป็นการ

ดำเนินการ 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 เป็นการให้ความรู้ของวิทยากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมให้สามารถแก้ไขข้อขัดข้องในการทำงานกำหนดแนวทางในการปฏิบัติและปรับปรุงงาน ส่วนที่ 2 เป็นการปฏิบัติการของผู้เข้าร่วมประชุมที่จะหารืออภิปรายให้ได้แนวทางแก้ปัญหาหรือวิธีการปฏิบัติงานโดยอาจจะดำเนินการทั้งสองกลุ่มใหญ่หรือแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งการดำเนินการของส่วนที่สองจะอาศัยหลักวิชาหรือหลักการที่วิทยากรได้บรรยายหรืออภิปรายใช้ประกอบเป็นแนวทาง

2) จากการใช้กลยุทธ์การนิเทศโดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้มีมติการประชุมว่าให้เชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความแนะนำชี้แนะและปรับปรุงแก้ไขให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การนิเทศมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนและปรับปรุงแก้ไขกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ครบทุกกิจกรรมโดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำร่วมกันประชุมวางแผนการนิเทศโดยกำหนดเป้าหมาย การนิเทศ คือ การสังเกตการสอนในชั้นเรียนของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเพื่อกำกับติดตามและช่วยเหลือกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าให้สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เขียนไว้ไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้เพื่อพัฒนาการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดอันจะส่งผลดีในการพัฒนาตัวเด็กปฐมวัยให้ได้พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการนิเทศสุนันทา เทพพิทักษ์ (2548) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ 1) เพื่อช่วยเหลือครูให้เข้าใจเด็กยิ่งขึ้น 2) ช่วยพัฒนาครูให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น 3) ช่วยเหลือครูในการจัดหาและเลือกสื่อการสอน 4) ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอน 5) ช่วยสร้างเสริมลักษณะการเป็นผู้นำให้แก่ครูโดยนำเอาความสามารถพิเศษออกมาช่วยเหลือครูคนอื่น 6) ช่วยเหลือครูในการประเมินผลการเรียน 7) ช่วยกระตุ้นครูให้รู้จักการประเมินผลการทำงานและความก้าวหน้า

ของตนเอง 8) ช่วยให้ครุมีความรู้สึกรู้ว่าได้รับความสำเร็จ มีความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน 9) ช่วยกระตุ้นครูให้ร่วมกันปรับปรุงหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสม 10) เพื่อประชาสัมพันธ์การทำงานและความก้าวหน้าของโรงเรียนต่อชุมชน สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาที่ สงัด อุทรานันท์ (2530) ได้ให้ความเห็นถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่า 1) เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้สูงขึ้นกล่าวคือมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น 2) เพื่อการพัฒนางานให้ดีขึ้น กล่าวคือเมื่อเกิดการนิเทศแล้วมีปัญหาจากการปฏิบัติงานน้อยที่สุดและผลงานที่ได้รับต้องมีคุณภาพสูงขึ้น 3) เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานหมายถึงการนิเทศที่ดีต้องมีการประสานความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปฏิบัติงานลดความขัดแย้งให้เหลือน้อยที่สุด 4) เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของบุคลากรนั้นคือการสร้างความมั่นใจความสุขและกำลังใจในการทำงานนั่นเอง และสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาที่ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) ได้ให้ความเห็นถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้ การนิเทศการศึกษานั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนพัฒนาครูช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนางานด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนการประสานงานและความร่วมมือเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกจากนั้น ยังจะสร้างความมั่นใจในอาชีพครูสร้างสรรคกำลังใจให้แก่ครูเพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนานักเรียนให้เกิดการพัฒนาตามความมุ่งหวัง

9. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ครูผู้สอนเด็กปฐมวัยควรใช้เพลงและเกมง่ายๆในการกระตุ้นและเร้าความสนใจของเด็กปฐมวัย เพราะเด็กวัยนี้มีสมาธิสั้นเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายกลยุทธ์ในการพัฒนาควรหลากหลายเช่นการศึกษาดูงานการทำวิจัยในชั้นเรียน ฯลฯ และควรมีการเผยแพร่ความรู้และเทคนิคการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้ดูแลเด็กในหน่วย

งานการศึกษาอื่นๆ ครูผู้สอนเด็กปฐมวัยควรได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและควรจัดให้มีการฝึกอบรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งหรือมากกว่าควรเพิ่มหลักสูตรการฝึกอบรมเช่นการร้องเพลงการเล่นเกมวิธีการจัดประสบการณ์เพราะครูผู้สอนเด็กปฐมวัยส่วนมากไม่ได้ศึกษาวิชาการเรียนการสอนหรือเรียนทางวิชาการศึกษามาก่อนหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณในการฝึกอบรมเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งการกำกับติดตามประเมินผลและมีการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ควรจัดโครงการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และศักยภาพในการทำงานปรับปรุงพฤติกรรมและคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรได้รับความก้าวหน้ามีโอกาสดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นในการปฏิบัติงานนั้นๆ ซึ่งกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการสามารถเพิ่มพูนความรู้ทักษะให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีทัศนคติและพฤติกรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานต่อไป

10. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

11.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย โดยอาจมีตัวแปรการศึกษาที่แตกต่างไปเพื่อจะได้ข้อมูลในมิติอื่นควรมีการพัฒนาแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพมีการนำไปทดลองใช้และปฏิบัติอย่างจริงจัง

11.2 ควรมีการเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารการศึกษาในระดับปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นกับรูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้นแบบว่า มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไรเพื่อให้สามารถเลือกรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพนำไปใช้ในการจัดการศึกษาต่อไป

11.3 ควรนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานในสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ

11. บรรณานุกรม

1. ฐิระประวาลพฤกษ์. (2541). การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
2. นุชจิราภรณ์ กำจัด. (2552) สภาพและปัญหา การจัดการ ประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 - 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
3. บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
4. พันธุ์ หันนาคินทร์. (2526). การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
5. พิภพ ธรรมประชา. (2550). การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการประสบการณ์ระดับปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระกศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
6. เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์แม่ค จำกัด.
7. วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อาร์ทกราฟิค.
8. สัจด์ อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
9. สมเดช สรวันดี. (2553). การนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้นแบบสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
10. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกาพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542). กรุงเทพฯ : สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

11. สุนันทา เทพพิทักษ์. (2548). **การนิเทศภายใน**
โรงเรียนภาษาอนุสรณ์บางแค. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
12. อุไรภรณ์ อรัญชัย. (2554). **การพัฒนาบุคลากร**
ด้านการจัด ประสบการณ์ระดับปฐมวัยโรงเรียน
เทศบาลบ้านโนนชัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.
การศึกษาค้นคว้าอิสระกศ.ม. มหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
13. Kemmis, S and R. McTaggart. (1988). **The**
Action Research Planner. 3rd ed Victoria,
Australia : Deakin University Press.